

34(497.1)
(094.5)

Уведено у нови инвентар бр. 2774
1 Јануара 1942 год.
Београд.

на плаћена

Нови Сад IV. 1929.

Број 4.

ЗБИРКА

ЗАКОНА, МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА
И УРЕДАБА

и

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА

IX.

1929.

УРЕДНИК И ИЗДАВАЧ:

Др. Никола Ј. Игњатовић

председник Апелационог Суда у Н. Саду

Садржина: 7. Закон о именима.

Садржина: 25. Уток. — 26. Уток. — 27. Примена §. 92. Кз. —
28. Клевета путем штампе. — 29 - 33. Начелне одлуке у дисц. поступку по новом Закону о судијама.
— 34. Иступ из §-а 129. Закон о иступима. — 35. Тумачење §. 313. и 343. Трг. Закона. — 36. Ништавна жалба. — 37. 38. Нач. Одлука Кас. Суда у Београду.
— 39. Закон о штампи. — 40. Дилаторни приговор. Одштета.

ШТАМПARIЈА БРАЋЕ ГРУЈИЋА У НОВОМ САДУ.
Милетићева ул. 23.

Председник Апелационог Суда у Н. Саду

Број Предс. 1. Б. 6-1929.

У више (Г. 2324/20/1928. Г. 2797/26/1928.) сам ствари запазио, да нека Г. Г. сенатски председници, у случајевима када странке не предстану на позивну расправу, доносе решење у коме изричу, да у дотичној ствари поступак мирује, а уједно све списе враћају првостепеном суду.

Овај поступак није правилан.

По §-у 446. Гпп. ако ни једна странка не дође на расправу или ако предстала странка не тражи да се ствар расправи, тада поступак мирује. А кад од пропуштања рочишта прођу три године, па ни једна странка није тражила да се одреди ново рочиште, тада се сматра, да је парница престала.

Овај §. сходно се има применити (§. 510 Гпп.) и у случају да се пропусти позивна расправа.

Према томе, ако не предлежи случај примене §. 446. Гпп., тада позивни суд не доноси решење, нити извештава о томе странке, него ће просто прибележити на списе да ствар мирује, а списе не може одма вратити првостепеном суду; — јер ма која парнична странка има права да у року од три године затражи, да се одреди ново рочиште — него ће ствар ставити у сконтру на три године, рачунајући од пропуштеног рочишта. По истеку тога трогодишњег рока, позивни суд ће списе вратити натраг првостепеном суду уз решење да је парница престала.

Умољавам Г. Г. Председнике Одељења, којих се тиче, да у будуће поступе онако како је то речено у овом мом распису, јер само овај поступак одговара законским прописима.

Нови Сад, 7. фебруара 1929. год.

Председник:

Dr. Никола Игњатовић

Шв. ф. сп / 294

Контрола као врховни рачунски суд. Главна Контрола, као особено рачунско надлештво и рачунски суд, отклања против закону употребу или оштећење материјалних државних средстава, а прегледом државних рачуна утврђује њихову исправност, злоупотребе или неправилности, па с тим у вези и законску одговорност за злоупотребе и накнаду штете.

Члан 2.

Досадашњи члан 5. мења се и гласи:

Председника и чланове Главне Контроле поставља Краљ указом на предлог Председника Министарског Савета.

Председник и половина чланова Главне Контроле морају бити правници. Остали чланови треба да су били Министри Финансија или да имају десет година указне службе у финансијској струци.

Члан 3.

Досадашњи члан 6. мења се и гласи:

Председник и чланови Главне Контроле могу бити уклоњени са свога звања преведени у другу службу или пензионисани Краљевим указом на предлог Председника Министарског Савета.

Члан 4.

Досадашњи члан 8. мења се и гласи:

Председник и чланови приликом ступања на дужност полажу заклетву на верност Краљу и на законито вршење службе.

Члан 5.

Досадашњи члан 14. укида се.

Члан 6.

Досадашњи члан 15. мења се и гласи:

За оно чиновничко особље, чији број овим законом није одређен одредиће се бројно стање буџетом.

Члан 7.

Досадашњи члан 16. мења се и гласи:

Помоћни чиновници Главне Контроле постављају се према општим условима Закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда.

Члан 8.

Досадашњи члан 17. укида се.

Члан 9.

Тач. 6. члана 26. укида се.

Тач. 9. члана 26. мења се и гласи:

Да решава о количини пензије чиновника Главне Контроле.

Тач. 13. члана 26. мења се и гласи:

Да оцењује и оверава завршни државни рачун и израђује извештај за Његово Величанство Краља, с потребним примедбама у погледу исправности и законитости у прикупљању и издавању државног новца и руковању са државном имовином; Главна Контрола ће нарочито изнети, је ли у којој мери било буџетских прекорачења, пренашања појединих сума из једне буџетске партије у другу, трошења буџетских уштеда и издатака на потребе или циљеве који буџетом нису предвиђени; тако исто Главна Контрола ће у том извештају изнети и све случајеве спорне виве у смислу чл. 59. овога закона.

Члан 10.

Досадашњи члан 31. мења се и гласи:

Кад се буџет донесе, Министар Финансија послаће Главној Контроли буџет у оригиналу заједно са његовим

специјалним делом, у коме су поред партија изложене и позиције за свако надлештво и установу.

Члан 11.

Први одељак члава 37. мења се и гласи:

У круг рада опште седнице спада расправа питања и предмета из члана 18., 19. и из тачке 3, 4., 5., 7., 8., 9., 10., 12. и 13. члана 26. овог закона; сем тога општа седница: —

Тач. 1. члана 37. укида се.

Члан 12.

Последња реченица у другом ставу тачке 1. члана 59. мења се и гласи:

Ако се споразум не постигне, Главна Контрола је дужна дати, односно одобрити, визу са резервом, и преко Председника Министарског Савета случај одмах доставити Његовом Величанству Краљу.

Члан 13.

Прва реченица у ставу првом чл. 99. мења се и гласи:
Чланове обласне контроле поставља Министар Унутрашњих Дела.

Члан 14.

Досадашњи члан 106. укида се.

Члан 15.

Овај закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се објави у „Службеним Новинама“.

7. јануара 1929. год.,
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Унутрашњих Дела,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Дивизијски Генерал,
Петар Р. Живковић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,
Д-р М. Српкић, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Унутрашњих Дела,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Дивизијски Генерал,
Пет. Живковић, с. р.

Овај закон изашао је први пут у бр. 7. Службених Новина, од 8. јан. 1929. те од тога дана и важи).

7.

МИ

АЛЕКСАНДАР Iпо милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

На предлог Нашег Министра Унутрашњих Послова,
Председника Нашег Министарског Савета, прописујемо
и проглашујемо:

ЗАКОН

О

личним именима

ГЛАВА I.

Основне одредбе

Члан 1.

Име у смислу овога закона је трајна ознака, којом
се физичка лица међусобно разликују.

За разликовање правних лица употребљавају се
њихови називи; на ове као и на трговачке фирме и
заштитне жигове не односе се прописи овога Закона.

Члан 2.

Сваки држављанин Краљевине Срба, Хрвата и
Словенаца добија и носи име, које се састоји из: поро-
дичног и рођеног имена.

Када се у званичним актима, документима и спи-
сковима означају лица, мора се најпре навести поро-
дично и затим рођено име.

Држављанин Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца
не сме се означивати именом које би, сем породичног
и рођеног имена, имало још који додатак пред или иза
породичног или рођеног имена, а, у колико то није
овим Законом прописано односно допуштено.

Члан 3.

Сваки држављанин Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца има право да тражи, да се назива оним именом, које има по прописима овог Закона, а њега веже дужност, да то име носи и да се њиме искључиво служи, без обзира на место боравка.

Страни држављанин, живећи на територији ове Краљевине, мора да се служи и назива, именом, које је примио по прописима законодавстава своје Отаџбине.

Члан 4.

Спорове настале због имена, које физичко лице мора носити по одредбама овога Закона решавају првостепене опште-управне власти.

Ако је надлежни суд, с обзиром на коју правну чињеницу, која утиче у смислу одредаба овог Закона и на име дотичног лица, изрекао коначну пресуду, управна власт је код евентуалног одлучивања о имену везана за ту пресуду.

ГЛАВА II

О породичном имену.

Члан 5.

Породично име је ознака физичког лица по његовом пореклу, које се у једној крвној заједници трајно и непромењено наслеђује.

Члан 6.

Породично име добија односно носи:

- 1) рођењем, без обзира на место рођења, законито дете по свом законитом оцу;
- 2) рођењем, без обзира на место рођења, незаконито дете по својој матери;
- 3) по решењу првостепене управне власти, дете

рођено од непознате матере или нађено на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца све док се један од родитеља не пронађе.

За правну оцену под тачком 1. и 2. наведених чињеница, важе прописи општег грађанског права.

Члан 7.

Незаконито дете жене, растављене или разведене извршном пресудом (одлуком), или удовице, добија и носи девојачко породично име своје матере т. ј. породично име које је по свом пореклу добила и носи мати.

ГЛАВА III.

О рођеном имену.

Члан 8.

Рођено име је ознака, која се детету даје после рођења, да се по њој разликује од лица, која носе исто породично име.

Члан 9.

Право и дужност одређивања рођеног имена детету, када се роди, припада у првом реду оцу односно ванбрачној матери; у недостатку законитог оца то право односно дужност прелази на матер, а ако ове нема, или у случају да је дете нађено, на првостепену управну власт.

ГЛАВА IV.

Промена породичног имена услед нових породично-правних одношаја.

Члан 10.

Породично име се мења:

- 1) позакоњењем (*legitimatio*);
- 2) удајом;
- 3) усвојењем (*adoptio*).

Члан 11.

Позакоњењем губи позакоњени породично име своје ванбрачне матере и прима породично име свог оца, ако се позакоњење заведе у матичну књигу. Формалности, које треба испунити, да се тај упис може извршити, прописују одредбе, које се односе на позакоњење.

Члан 12.

Ако је надлежни суд коначно одлучио, да није законито дете, које у матичну књигу заведено као законито, оно тада губи породично име, које је носило по тобожњем оцу и прима девојачко породично име своје матере.

Члан 13.

Удајом жена добије породично име свог законитог мужа; то је удадбено породично име. Она добија право и дужност, да се служи искључиво тим породичним именом.

Своје девојачко породично име може жена употребљавати само као додатак удадбеном породичном имену и то тако, да пред своје пређашње породично име стави реч: рођена. Но, у званичним решењима и документима таква употреба девојачког породичног имена допушта се изузетно, ако би без тога могла настати каква сумња у погледу идентитета лица.

Члан 14¹⁾.

Удадбено породично име жена задржава и у случају раставе брака.

Но ако се брак разведе, жена, која према судској одлуци није крива или је само оглашена за сукријца

¹⁾ Овај члан делимично мења §. 94. Закона о брачном праву.

при разводу брака има да бира између удадбеног и свога девојачког породичног имена; док у случају да сва кривица пада на жену, моћиће породично име мужевљево задржати само с његовим пристанком, иначе узима поново своје девојачко породично име.

У случају да се брак поништи извршном судском одлуком, жена губи удадбено породично име и прима опет породично, име, које је носила пре ове удаје.

Ако законити муж умре, удовица задржава породично име свог покојног мужа, док не наступи каква чињеница, која по овом закону проузрокује промену породичног имена.

Члан 15.

Усвојењем (adoptio) добија усвојени право и дужност, да иза свога породичног имена носи и породично име усвојитеља.

Ако удата, растављена, разведена или удова жена усваја, тим чином усвојено лице добија и носи, по прописима претходног става, девојачко породично име усвојитељке.

Ако по усвојењу наступи за усвојеног каква правна чињеница, која у смислу чл. 10. проузрокује промену породичног имена, у погледу те промене важе дотични прописи чланова 11. до 15. овога Закона.

Жена, која је браком примила породично име свог мужа, у случају да је после тога усвојена, не мења своје удадбено породично име. А када жена, по прописима другог става чл. 13. употребљава своје девојачко породично име мора иза њега додати и породично име усвојитеља.

Претходни став важи и у случају усвојења удовице.

ГЛАВА V.

Промена имена решењем власти.

а) *Породично име.*

Члан 16.

Сем случајева наведених у чл. 10. овог Закона, породично име се може променити и решењем надлежне власти, ако постоје за такву изузетну одлуку нарочите околности.

Члан 17.

Ко по својој навршеној 21. години докаже, да му породично име, које је са рођењем добио од свог оца или своје ванбрачне матере, односно позакоњењем, без сопствене кривице смега у поштену раду ради одржања свога живота или му иначе проузрокује какву битну штету, има право тражити, да му надлежни Велики Жупан да одобрење за промену породичног имена.

Промена породичног имена, мора се одобрити ако у главном садржава тежњу, да се тачније идентификују лица истог породичног имена.

Члан 18.

Молбу односно захтев за промену породичног имена снабдевену потребним доказима, треба предати првостепеној управној власти.

У молби, односно захтеву може се навести више породичних имена, од којих једно жели по одлуци власти носити.

Првостепена управна власт мора примљену молбу, због евентуалних приговора, објавити према прописима који важе у административном поступку.

Промени породичног имена у опште може уз подношење доказа, приговорити онај, чија би права и интереси били позитивним решењем оштећени или у озбиљну опасност доведени.

Одобрењу траженог породичног имена могу приговорити само носиоци истог породичног имена (презимењаци).

Приговоре без доказа, или ако су у опречи с одредбом предходног става, мора првостепена управна власт одбацити још при подношењу.

Велики Жупан, оцењујући испуњене формалности и доказне околности, на основу достављеног предмета одлучује о молби односно захтеву.

Против решења Великог Жупана може се жалити Министру Унутрашњих Дела.

Ако је Велики Жупан молбу усвојио, односно на захтев пристао, мора у исто време одбацити евентуалне приговоре, допуштајући жалбу на Министра Унутрашњих Дела свима онима, који у својој жалби поднесу доказе или носе исто породично име.

Жалбе се подnose у року од 15 дана.

б) *Рођено име.*

Члан 19.

Рођено име остаје целог живота непромењено.

Ипак Министар Унутрашњих Дела може, на образложеној молбу, изузетно допустити промену рођеног имена, ако се осведочи да има за то нарочито замашних разлога а не противи се прописима молиочеве вере.

Члан 20.

Ко у складу са постојећим прописима мења своју верску припадност, може том приликом сам изабрати друго рођено име; исто важи и за оне, који се посвећују каквом црквеном реду.

У оба случаја мора се промена рођеног имена пријавити надлежном великом Жупану, који нашавши да горње чињенице стоје, наређује упис у матичну књигу.

в) *Објава и поништење дозволе за промену имена.*

Члан 21.

Сваку коначну дозволу за промену имена мора надлежна власт, уз ознаку старог и новог имена објавити у „Службеним Новинама“. Промена имена важи од дана, када је објава оглашена.

Члан 22.

Ако се накнадно сазна, да је молилац у својој молби за промену имена прећутао стварну намеру, којој је тежио том променом, те се због издатог одобрења, ношењем промењеног имена, приватним или јавним лицима проузрокује штета, може надлежна власт ово одобрење поништити и наредити поправку матичног уписа.

Повиштење одобрења може предлагати само непосредно заинтересовано лице. Ако такви предлози буду поднесени по истеку једне године, од како је службена објава оглашена, надлежна власт мора их одбити, сем ако јавни обзири захтевају, да се тражење одобри.

ГЛАВА VI

Упис имена у матичне књиге.

Члан 23.

Сваки порођај, женидба и случај смрти уписује се по постојећим прописима у матичне књиге уз ознаку породичног и рођеног имена дотичних лица.

Упис породичног имена мора се извршити тако, да се тачно подудара са матично заведеним породичним именом претка, од којег произлази у смислу чл. 6. односно 10. овог Закона.

Упис рођеног имена врши се редовно према жељи лица које је по чл. 9. овог Закона позвано да одређује име детета. Руковалац матичних књига одбиће упис

само ових рођених имена, која вређају верске осећаје, која се противе моралу, или су иначе увредљива.

Члан 24.

Случај порођаја дужни су родитељи најдоцније за 30 дана по рођењу, са потребним подацима, пријавити надлежном руковоацу матичних књига и дете му приказати.

За тачно извршење овог прописа одговорна су, поред родитеља, и лица, која по свом звању помажу код порођаја (лекари, бабице, болничарке), ако су код истог била уполсена.

Члан 25.

Ако би се код уписа порођаја у матичну књигу, с обзиром на прописе чл. 23. овог Закона, морало уписивати породично име по старом правопису, или име српског, хрватског или словеначког порекла, противу правилима српског, хрватског или словеначког мора руковалац матичних књига име уписати у сагласности са правилима поменутог правописа.

Али ако отац детета, односно отац његове ванбрачне матере, пред руковоацем матичних књига писмено или усмено пред два сведока у записник изјави да не одустаје од уписивања породичног имена тачно према прописима чл. 23. овог Закона, та се изјава мора уважити, али само у случају доказане чињенице, да се породично име дотичног рода за последњих 60 година уписивало у матицу рођених тако, како то отац тражи.

Ово исто важи и за рођено име, ако такав отац не одустане од жеље, коју је у том погледу изразио пред руковоацем матичних књига.

Члан 26.

Сваки има право, да за своје породично име тражи исправност односно исправку уписа или извода из ма-

тичних књига, ако није у складу са прописима ове главе.

Исто право има такође предак с обзиром на уписе, који се тичу његових потомака.

Члан 27.

Исправку матичног уписа за своје породично име има право тражити свако, ма се упис извршио по прописима чл. 23. овог Закона и то:

1.) ако докажемо да се породично име преака писало друкчије, него што је у матици заведено.

2.) ако се ради само о правописним разликама и исправка се жели саобразно чл. 25. овог Закона.

3.) ако се жели, да се породично име пише по правилима фонетике.

Нико не може тражити исправку матично-заведеног имена, којам би се повредио пропис става чл. 25. овог Закона.

Члан 28.

Свака промена имена одобрена на основу чл. 17. или 19, односно по чл. 20. или у случају чл. 27. овог Закона, мора се уписати у матичне књиге.

Ако пресуда у смислу првог става чл. 4. тражи упис у матичну књигу, Велики Жупан дужан је матичном руковоаоцу издати одговарајућу наредбу.

Поводом уписа промене имена навешће се уз тачну и складну ознаку имена и решења Великог Жупана, који одлучује о упису промене у матичне књиге.

Члан 29.

Находче или дете непознатих родитеља уписује се у матичну књигу са породичним и рођеним именом, које одреди првостепена управна власт, на чијој је територији дете нађено.

Ако се доцније утврди порекло таквог детета управна власт, мора путем надлежног Великог Жупана покренути службену исправку.

ГЛАВА VII

Упис имена у општинску књигу завичајника.

Члан 30.

Све општинске власти морају уписивање имена у књиге саобразити прописима овога Закона, кад воде књиге завичајних држављана, и ако им руковођење матичним књигама не би било поверено.

Да би општинска власт могла за своје завичајне житеље бележити све појаве, које се матично заводе дужан је руковалац матичних књига обавестити о сваком случају матичног уписа завичајну општину дотичног лица; но ако би ова била спорна или непозната, општину сталног боравка, а надлежну опште-управну власт, ако сталног боравка нема, или ако су у питању страни држављани.

ГЛАВА VIII.

Изувџци испод основних одредаба.

Члан 31.

У циљу идентификације, ко хоће може се послужити и рођеним именом законитог оца односно ванбрачне матере. У том се случају између породичног и рођеног имена дотичног поставља почетно слово очевог односно материног имена. Ако за идентификацију ни то није довољно, може се навести цело рођено име родитеља, али тако да га у облику присвојног придева стави између породичног и рођеног имена. (Пример: Петровић М. Ђуро или Петровић Марков Ђуро, или Крстић Живојинова Ана, и за пример незаконитог порекла: Јурковић Олгин Душан).

Придеви „млађи“, „старија“ као и њихове обичне скраћенице, не сматрају се као њихови саставни делови имена и могу се употребљавати, ако је то потребно због идентификације.

Члан 32.

У породици, или иначе у приватном општењу, може се рођено име употребљавати скраћено или према обичајима преудешено.

Код својеручног потписа може се рођено име изоставити или означити само почетним словом или обичном скраћеницом, сем потписа на представкама упућеним властима, које морају увек бити потписане пуним именом.

Члан 33.

Ко испуни услове односних законских прописа и може доказати, да има академско достојанство или титулу, може свом породичном имену додати скраћеницу, којом се обично означаје дотично академско достојанство или титула (доктор — Др., инжињер — инг., магистер — мр.).

Ко је добио диплому, којом му се признаје академско достојанство на којем страном универзитету или високој школи, сме на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца јавно употребљавати дотични академски наслов само тада, ако је диплома ностифицирана на којем нашем универзитету.

Горе поменутих ознакама академског достојанства односно титулом, у вези са именом, могу се служити једино лица, која су завичајној општини поднела доказ у смислу првог става овог члана и тражила упис академског назива у општински регистар држављана.

Члан 34.

Аутори литерарних или других уметничких дела, могу у вези са тим делима употребљавати измишљена

имена (псеудониме), у колико то није у опреци са одредбама казненог закона, закона о штампи или са законским прописима о заштити ауторског права.

Члан 35.

Уметницима: позоришним, филмским или какве друге артистичке струке који се у овом занимању јавно појављују, може надлежна првостена управна власт одобрити привремену употребу каквог измишљеног имена. То се име сме употребљавати искључиво у вези са уметничком делатношћу; међутим у приватном животу употреба таквих имена није допуштена.

ГЛАВА IX.

Казнене одредбе.

Члан 36.

Ко употребљава туђе име или ко се друкчије назове него што је одређено односно у сагласности са прописима овога Закона, казниће се иступно новчаном казном од 50 до 500 динара, а у случају немогућности наплате затвором од 1 до 10 дана, ако тиме није учинио теже казнимо дело.

Члан 37.

Ко свесно своје име пише друкчије него што је у матици рођених заведено или против прописа овога Закона, казниће се новчано до 300 динара, а у случају немогућности наплате затвором до 6 дана.

Члан 38.

Неизвршење прописане дужности у чл. 24. овог Закона казниће се иступно новчаном казном до 1000 динара, а у случају немогућности наплате затвором до 20 дана.

1. јануара 1942 год.

Београд

IX ЗБИРКА ЗАКОНА, МИН. НАРЕДАБА И УРЕДАБА

Члан 39.

Руководалац матичних књига, који име не заведе у сагласности са прописима овога Закона или који занемари прописано или наређено уписивање имена или које друге овим законом наложене му дужности, казниће се без обзира на евентуалне дисциплинске последице, новчано од 100—1000 динара, ако тиме није учинио какво теже казнимо дело.

Члан 40.

У горе наведеним случајевима повреде овог Закона извиђаће и кажњаваће опште-управна власт првог степена по прописима казног поступка, који важи код тих власти.

ГЛАВА X.

Прелазне и завршне одредбе.

Члан 41.

Од дана ступања на снагу овог Закона, за прве две године, захтеве за исправке матичних уписа у смислу чл. 26. овог закона решаваће опште-управна власт првог степена у чијем подручју треба да се исправка матичних књига обави.

Члан 42.

Изузетак другог става чл. 32. овог Закона не протеже се на оне држављане наше Краљевине, који су до 1. децембра примили диплому о признању академског достојанства, на којем универзитету са седиштем на територији бивше аустроугарске монархије.

Члан 43.

Овај закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним Новинама“.

19. фебруара 1929. год.,
Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Унутрашњих Дела,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Дивизијски Генерал,
Петар Р. Живковић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,
Д-р М. Сршкић, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Унутрашњих Дела,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Дивизијски Генерал,
Пет. Живковић, с. р.

8.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

На предлог Нашег Министра Правде а по саслушању Председника Нашег Министарског Савета, прописујемо и проглашујемо:

ЗАКОН

о

сузбијању злоупотребе у службеној дужности.

I. Дела, за која важи овај закон.

Члан 1.

Добијају одмах обавезну снагу прописи §§ 133., 319., 371., 379., 384. до 390., 395., 397. и 401. Кривичног

Жалба је основана.

Као што се из текста јавнобележничке исправе види, тужитељица је обећаних од мужа 100.000 динара имала добити као накнаду за њен пристанак на развод брака. То је смисао уговора, а не уређење прив. правних потраживања, која баш и кад би била утврђена, не могу се озбиљно узети у обзир, јер су брачни супрузи, по свему судећи, та потраживања само узгредно споменули, да би се лакше спровела права намера, да брак раскину, што је и стварно била сврха њиховом писменом споразуму.

Позивање на одлуку Касационог Суда Г. 25 из 1922. год., по којој изјаве брач. странака о престанку на развод брака не могу се сматрати као *turpis causa* нема места, јер тај случај није исти са овим у овој парници.

Наиме, у првом случају Касациони Суд је нашао, да само то по себи, што су брачне странке, дошавши до уверења да је развод брака неминован (брачне странке знају да постоји законски бракоразводни узрок, било кривицом једне или друге, или можда обе брачне странке), тога ради уређују своје имовне одношаје, па као даљу постедицу тога (споразума, дакле, у правцу уређивања имовних одношаја) изјављују да у бракоразводној парници која ће се покренути неће чинити сметње и препреке, није ништа што би законом било забрањено или се косило са моралним појмовима.

Изјава да брачне странке пристају на развод брака и тако је без правног дејства, пошто је посреди бракоразводна парница на основу бракоразводног узрока по тачки а) 80 §-а закона о брачном праву, суд у сваком случају по званичној дужности установљава стање ствари, па и признање брачних стравака нема правног дејства, дакле, таква излишна изјава не може учинити саму ствар, измиру у погледу имовних потраживања, неком *turpis causa* односно давањем или обећањем об *turpem causam*. У осталом, у овом првом случају у опште није се радило о тражењу да се неко уговорно давање об *turpis causam* судски реализира, пошто је тужена, жена која је на име

измире примила извесну своту новаца, независно од исхода бракоразводне парнице у којој је тужилац, муж, морао доказивати постојање бракоразводног узрока по тач. а) 80. §-а закона о брачном праву.

А у овој садашњој парници ради се о реализовању судским путем таког потраживања, које би према одбрани тужених било *turpis causa* односно давање об турпем кауза. И Касациони Суд је нашао да је по среди такав случај. Овде тужитељица, супруга прво р. туженог у име измирења наведених имовно-правних својих потраживања уговорених 100.000 динара (у округлој своти) у смислу измире и удешаја пред јавним бележником, добива од тужених (од којих је друго р. тужени сасвим туђ човек) под тим услевом, да то у првом реду — она у датом року покрене против прво р. туженога бракоразводну парницу на темељу тачке а) 77. §-а Закона о брачном праву, односно (то у другом реду) у случају да она не би ипак у року покренула парницу, то може учинити прво р. тужени-исто, на темељу тач. а) 77. §-а горњег закона, а она је у сваком том случају дужна у парници својим понашањем омогућити остварење бракоразводног узрока и осигурати прво р. туженоме получење овоме тако прешног, потребног и жељеног развода брака.

Давање уговорене своте од 100.000 дин. у погледу 60.000 дин. уз јемство друго р. туженога-условљено је изрично од жељеног резултата — бракоразвода — који је дужна тужитељица својим уговореним држањем у корист покретања парнице, а затим и у самој бракоразводној парници омогућити, а то за новчану против вредност. Услед чега она постаје директно заинтересована за постизање тога циља — а то је раскидање брачне везе, евентуално и без стварног озбиљног бракоразв. основа раскидање брачне везе коју везу закон брани и по могућству жели да заштити све то чини жена зато, да би могла до новчане против-вредности доћи, уз погодности које јој уговор осигурава тиме што је 40.000 дин. одмах уплаћено и осигурано као штеднички улог у њену корист, а за осталих 60.000 дин. добивено јемство другог редног туженога.

Из свега тога се види да је по среди турпис кауза а нарочито се то још види из садржине треће тачке те „бракоразводном исправом“ означене јавно бележничке исправе, по којој: уколико се тужитељица буде бранила против разрешења брака у поступку који „прво редни тужени приметне, овај“ придржава си право повратка и уложне књижице врху 40.000 дин. и обје обвезнице врху 30.000 дин. које му је потписани краљ. јавни бележник дужан повратити одмах чим му прво редни тужени — „предочи и изручи оверовљени извадак из односног поступног акта о негативном држању тужитељице“.

Према томе, Апелациони Суд је доиста повредио материјално право, кад је нашао, да садржај уговора није недопуштен, и да му сврха није разрешење брака уз новчану накнаду.

Због тога је овој ревизионој молби ваљало дати места.

Што се тиче ревизионе молбе туженог другог реда, Касац. Суд налази, да је међу странкама неспорно, да су обе обвезнице о дугу постале као последица споразума брачних странака на јавној бележничкој исправи, у којој се вели, да ће прво тужени дати тужитељици две обвезнице сваку по 30.000 дин. са јемством друго туженог, и да је тужени другог реда, баш по наводу тужитељице на тим обвезницама преузео улогу јемца.

Веза, дакле, између тих обвезница и јавнобел. исправе несумњива је, т. ј. да оне потичу из исте, и онда је без утицаја то, што обвезнице гласе на дуг зајма, односно: што оне по фирми не одговарају јавно бележничкој исправи

Пошто је Касациони Суд код прве ревизионе молбе стао на гледиште да је удешај странака под околностима и условима како је горе изложено *turpis causa* ствар, која се коси са добрим моралом, онда се непостојећим имају сматрати и ове последице и договори (дакле и примљено јемство) који су настали као резултат таквог ништетног уговора брач. странака.

Остали наводи у ревиз. молби туженог другог реда нису ни узети у обзир као беспредметни.

Како су обе ревизионе молбе успеле пресуду Апелационог Суда ваљало је преиначити и тужитељицу као криву страну осудити на плаћање трошкова.

*

Види Збирка судских одлука књ. I. сл. 14. и књ. II. сл. 33.

*

Ништаван је правни посао ако је његова садржина са моралног гледишта недозвољена, дакле ако је неморалан онај резултат, који је сврха склопљеног посла и к њи се жели постићи било каквом радњом или уздржавањем од какве радње, било пасивним држањем. Не предлежи случај *turpis causa*, ако је циљ правног посла тај, да се обустави, прекине или одстрани овако неморално стање. Неморалан је међу осталим правни посао коме је сврха да се створи или одржи небрачни одношај. Неморалан је, дакле ништав уговор о картелу, ако се коси са јавним интересом или ако искључује слободну конкуренцију. Ништаван је правни посао ако је са правног гледишта недозвољен, дакле ако се резултат коси са правним прописима. Ништаван је најпосле правни посао чија је садржина сасвим немогућа.

25.

По ставу 3. §-а 384. Гпп. против решења, којим се наређује претходни доказни поступак, нема места утоку.

(Апелациони Суд у Н. Саду,
бр. Вп. 2270/1928.)

Утоку се даје места, нападнуто решење Окружног Суда у Сомбору од 21. фебруара 1928 г. као другостепеног Суда укида се и оставља се у крепост решење Среског Суда у К. од 14. децембра 1927. г. Уједно се Државни Ерар С. Х. С. осуђује да молитељу на руке његовог правозаступника плати трошак утока у износу од 190 динара у року од 8 дана под теретом привудног извршења.

Разлози. Окружни Суд у С. као другостепени суд очито је поступио протузаконито, када је узео у мериторни претрес уток Државног Ерара уложен против решења Среског Суда у К., којим је дозвољен предходни доказни поступак у смислу §§ 381—384 гпр. јер по јасној установи § 384. ал. 3 гпр. нема места утоку против решења којим се наређује доказни поступак.

Стога разлога ваљало је утоку молитеља места дати и другостепено решење као протузаконито укинути преиначити, а оно првостепено у крепости оставити.

Пошто је утецатељ са утоком успео, ваљало му је досудити и трошак у смислу §. 424. Гпп.

*

Против решења, којим се одређује претходни доказни поступак, не може се додуше употребити уток (§. 549. Гпп.), али се зато странка која доказује, у случају да изгуби спор, може осудити (§. 425. Гпп.) на снашања трошкова, проузрокованих противној странци непотребним предходним увиђајем, одређеним противно закону, односно — ако странка коју терети обавеза доказивања не покрене парницу — противна странка може и путем парнице тражити накнаду тих трошкова.

26.

Против два једнака решења донесена у извршним стварима — у колико закон друкчије не наређује — ни у питању одређења извршења нема места даљем утоку.

Касациони Суд Одељење Б. у Н. Саду
бр. Вп. 248/1928.)

Касациони Суд, Б. Одељење у Новом Саду горњи уток Државног Ерара по службеној дужности одбацује.

Разлози: Како је овај Касациони Суд већ више пута у истоветним уточним случајевима Државног Правонаступништва за Банат, Бачку и Барању изрекао, противу два једнака решења донесена у овршним стварима у колико вије по среди неки случај где би закон

посебице друкчије наређивао — ни у питању одређења оврхе, у смислу четвртог и одн. петог зач. 40. §-а 54, зак. чл. од 1912. год., у вези са првим зач. 551. §-а грађ. парн. поступка, даљем утоку нема места; с тога је горњи уток којим се напада другостепено решење, које потврђује првостепено решење о одређивању мољене оврхе за намиру као законом искључено сходно 558. §-у грађ. парн. поступка по службеној дужности, ваљало одбацити.

*

По §. 551. постоје два правила:

I. Нема места утоку против решења односно против оног дела решења II. степеног суда, којим је одобрено решење првостепеног суда — ни онда ако је решење одобрено из других разлога (изузетак је само случај из става другог §-а 444. Гпп. јер у овом случају и против одобравајућег решења другостепеног суда има места утоку).

II. Против решења односно оног дела II. ст. решења којим се мења решење I. ст. суда, има места утоку, осим:

- а) ако то искључује став 1. §-а 551. Гпп.; и
- б) ако закон изречно само у једном степену дозвољава уток.

27.

И ако је предлежао стицај, примљен је §. 92. Кз. поред олакшица: младо доба, делимично признање и мала штета.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
К. 955/1928.)

Касациони Суд поништава, на основу материјалног ништавног узрока предвиђеног у §. 385. К. П., онај део пресуде прво и другостеп. суда, којим је одмерена главна казна, те, применом §. 92. К. З., одређује на основу §§. 96, 98, 99, 348 К. З. ту казну у трајању од 1 (једне) године робије.

Ништавну жалбу уложену на основу §. 385. т. 1. а К. П. одбацује, док на основу §. 385. т. 1. б. К. П. одбија. Иначе пресуде нижих судова оставља недотакнуте.

Разлози: Против пресуде Апелационог као другостепеног суда уложио је оптужеников посебни бранилац, без поближе назнаке, ништавну жалбу на основу §. 385. т. 1. а. и б. и т. З. К. П.

Ништавна жалба на основу §. 385. т. 1. а. К. П. уперена је против чињеничког стања, које је установио Апелациони Суд а које је, у смислу §. 33. Н. К. П., меродавно и за овај суд, пак је зато искључена законом. С тога је а и за то, што у њој није поближе означен ништавни узрок, а нити су наведене такве повреде закона или такве чињенице на основу којих дела установљена на оптужеников терет не би била кривична, а такав се узрок не налази ни у одбрани оптуженог, ваљало у смислу §. 343. К. П., ту жалбу као такву одбацити.

Ништавна жалба пак на основу §. 385. т. 1. б. К. неоснована је.

Прама реченом стању ствари меродавном за овај суд §. 33. Н. К. П. установљена дела на терет оптужеников исцрпљују ова потребита обележја злочина по §§. 333 и 336 К. З. дотично по §§. 344 и 346 К. З. односно престапа по 333 К. З. и 48. ст. 1. реч. 1. К. Н., јер је као трговачки помоћник на штету свог газде одузео овоме без његове приволе а у сврху протуправног присвојења, из поседа у диспозитиву првостепене пресуде наведене покретне ствари, чија вредност не прелази 2000 динара, даље јер је у сврху изведења крађе на штету М. М. овог поставио у несвесно стање, како је то наведено у сад поменутом диспозитиву првостепене пресуде, и напослету јер је, без приволе Ј., овоме из поседа одузео сребрни сат вредан испод 2000 динара а у сврху протуправног присвојења. За то се није остварила ништавност из §. 385. т. 1. б. К. П., кад су та дела квалификована злочинном дотично преступом пре наведеним, пак је за то и жалба неоснована.

С обзиром на то овај је суд ту жалбу морао да одбије као такову а у смислу §. 36. Н. К. П.

Ништавна жалба уложена на основу §. 385. К. П. уложена је, то је јасно, због не примене §. 92. К. З. У

осталом то се види и из призива против првостепене пресуде.

Овај суд налази, да на корист оптуженикову постоје као олакшице досадања непорочност, младо доба, деломично признање и мала штета, те да су према отежици — стицају — тако бројне и притежне, да би и најнижа предвиђена казна била нерамерно тешка, дакле, да постоје услови из §. 92. К. З. за његову примену.

Будући пак да нижи судови нису унаточ томе, при одмерењу казни, применили §. 92. К. З., остварила се ништавност предвиђена у §. 385. К. П.

Према томе је ништавна жалба посебног браниоца у том правцу основана, те је за то ваљало пресуде нижих судова у оном делу, којим је одмерена главна казна, поништити на основу §. 385. К. П., а казну, применом §. 92. К. З., одредити као у диспозитиву ове пресуде, јер та казна одговара објективној тежини кривичног дела и оптужениковој субјективној кривици.

Таксу за уложену жалбу је одредио Апелациони Суд својим решењем од 18. октобра о. г. под. посл. бр. К. 1564/928/23.

*

Примена §. 92. Кз. у овом случају противи се досадашњој такси, по којој се у случају стицаја није примењивао §. 92. Кз. У датом случају тим мање је оправдана примена §-а 92. Кз. јер су почињена три дела: злочина квалификоване крађе, међу којима је једна почињена стављањем оштећенога у несвесно стање, дакле на рафиниран начин. — Уосталом делитично признање, ако оно није служило средством да се открије дело, није олакшица, а околност да је штета мала, већ је узета у обзир при квалификацији дела.

28.

I. Не предлежи кривично дело клевете почињене путем штампе, ако су изнесене чињенице неспорно неистините. — Оптужени је изнео, да је оштећени међу осталом осуђен због кривот-

ворења исправе и да је пресуда окружног суда правомоћна. Иако није истинита та тврдња да је пресуда правомоћна, Касациони Суд ипак није нашао да постоји крив. дело, јер налази, да неистинитост те чињенице није могла још више порушити углед и част оштећенога. Касација не налази клевету ни у том пасусу чланка оптуженикова да „не зна из каквих разлога још није наступио казну оптужени“, јер овај пасус не садржи у себи никакву чињеницу.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
К. 685/1928.)

Касациони Суд уништава пресуду Апелационог Суда из ништавног разлога, који је наведен у сл. а) т. 1. чл. 385. К. П. те оптуженог за дело описано у пресуди Апелационог Суда ослобађа од оптужбе и последица на темељу т. 1. чл. 326. К. П. Овај део пресуде и решења којим је Апелациони Суд оптуженог осудио на плаћање 50 и 100 дин. таксе међа тако, да је оптужени дужан половину истих дакле 75 дин. платити.

У погледу осталих жалба пак отклања решење.

Разлози: Пресуду Апелационог Суда је напао бранилац оптуженога из ништавног разлога, који је наведен у сл. а/т. 1. чл. 385. К. П.

Ова је жалба темељита. Наиме преступ клевете предлежи онда, када се о једном физичком лицу што неистинито износи или проноси што његовој части, добром имену, друштвеном угледу или привредном кредиту може наудити. Оптужени у овом случају износи о прив. тужиоцу само чињенице које су истините и чија истинитост међу странкама није била спорна. Те су чињенице, да је прив. тужилац суспендован са свога положаја као општински бележник, да је против њега покренут дисц. поступак, да је пресудом Окружног Суда због злочина кривотворења приватне исправе, и због злочина преваре

и да је због тога кажњен на једну годину и шест месеци робије и 1000 дин. новчане казне даље на 3 године губитка звања и суспендовања политичких права. Поред ових истинитих чињеница, изнео је оптужени ту једину неистиниту околности, да је пресуда Окружног Суда „правомоћна“.

Али за уставовљење престапа клевете није довољно да се изнесе једна неистинита околност, већ је потребно да она науди части и добром имену тога лица; међутим овај други саставни део не предлежи, јер када је оптужени о прив. тужиоцу изнео ове чињенице, које су горе наведене и које би иначе у највећој мери могле заиста да науде добром имену општинског бележника, али у овом случају нису такве, јер су истините, онда када све ове чињенице нису могле порушити углед и част прив. тужиоца, није могла ни та једина неистинита околност, да је пресуда правомоћна.

Пошто дакле та реч „правомоћно“ не садржи у себи други потребни и саставни део престапа клевете т. ј. да може наудити части и добром имену прив. тужиоца, то не предлежи ово дело.

Онај навод оптуженога: „не знам из каквог разлога казну још није наступио“, не чини клевету зато, јер не садржи никакву чињеницу.

Како је позивни суд онда када је установио преступ клевете починио ништавност из сл. а/г. 1. чл. 385. К. П. то је зато ваљало пресуду Апелационог Суда темељем чл. 33. Н. К. П. уништити, оптуженог од оптужбе и последица ослободити са изузетком обавезе на плаћање половине таксе јер је ипак он дао повода крив. поступку, те се зато темељем напомене 7. зач. 2. Тар. Бр. 193. закона о таксама имао обавезати на снашање истих.

У погледу осталих жалба, ваљало је решење отклонити, јер су оне услед поништаја пресуде Апелационог Суда беспредметне постале.

*

Правно стајалиште, изнесено у саопштеној пресуди, врховног суда, а особито образложење, не можемо призвати

Не треба много речи трошити о томе, да пресуда која није правомоћна, још не искључује невиност осуђеника. Обична је појава да чак и две сагласне, осуђујуће пресуде пониште највиши судови, и оптуженога ослобађају. У оваквим случајевима свакако је меродавна пресуда врховног суда. Баш с тога је тешко разумети, како се могло доћи до закључка, да неистинита реч: „правомоћна“ није од важности при квалификацији инкриминисаног чланка. Мишљења смо, да се баш из те речи види тенденција да се нахуди угледу приватног тужоца, јер је чак и од осуђујуће пресуде врховног суда, већи доказ за кривицу, кад се осуђени задовољи пресудом (и то строгом), против које би по закону имао права да се жали још на две инстанције, пошто је то најјасније привнање кривице. — Намеру, да се шкоди угледу приватног тужоца само покрепљује тај пасус инкриминираног чланка: „не знам ва што још није наступио кавну“. Овим се наведе још несумњивијим представља да је тужилац заиста починио кривично дело. — Слабост заузетог стајалишта осећа и мотивацаја саме пресуде, јер одваја и посебно оцењује поједине пасусе чланка, онда, када би у интересу тачног квалификовања дела потребно било да се цео чланак просуди јединствено, пошто је он израз једне јединствене одлуке окривљенога.

Начелне одлуке Апелационог Суда у Н. Саду поводом новог Закона о судијама редовних судова.

29.

1. На основу чл. 32. Закона о судијама редовних судова од 8. јануара 1929. само се оне дисциплинске ствари имају поднети Министарству Правде, у којима дисциплински суд још није одредио дисциплински поступак, јер после тога више не може бити места извиђању.

(Апелациони Суд у Н. Саду као дисц. суд
бр. Дисц. 30/1928.

30.

2. Право опомене, нормирано у §-у 60. зак. чл. XVII: 1891. о изменама у закону о уређењу

судова и државних тужиоштава, припада тамо означених шефовима и после ступања на снагу новог Закона о судијама, већ и стога што по другој реченици последњег става §-а 103. Закона о уређењу редовних судова за Кр. С. Х. С. од 18. јан. 1929. г. бр. 4014., наређена закона о уређењу судова која важе на појединим правним подручјима и надаље остају на снази са изменама и допунама наведеним у §§-ма 104—111.

(Апелациони Суд као дисц. суд
бр. Дјсц. 32—1928.)

31.

3. Када се у смислу чл. 34. Закона о судијама редовних судова, туженику, уз одлуку о упућивању ствари на претрес, достави именик судија, у тај именик се имају уврстити сви постављени чланови дисциплинског суда, и то прво сви редовни а затим сви заменици.

(Апелациони Суд као дисц. суд у Н. Саду,
Дјсц. 10/1926.)

32.

4. У смислу чл. 33. Закона о судијама редовних судова, судија, кога одреди председник ради спровођења истраге, по обављеној истрази све списе има доставити не председнику који му је поверио спровођење истраге него надлежном државном тужиоштву непосредно.

(Апелациони Суд као дисц. суд у Н. Саду,
бр. Дјсц. 20/1927.)

33.

5. С обзиром на чл. 170. Закона о чиновницима грађанског реда, по коме се специјалним законима прописани нарочито дисциплински поступци одржавају на снази, с обзиром даље на §. 31. зак. чл. VIII:1871. у смислу кога првостепену дисциплинску власт над судским чиновницима врше Обружни Судови, с обзиром надаље на то, да је Закон о судијама од 8. јануара 1929. г. у свом чл. 62. само оне законске одредбе ставио ван крепости, које се односе на предмете уређене шим законом, и с погледом најпосле на то, да по новом Закону о судијама, наређења тога Закона о дисц. кривицама и поступку вреде само за судије и судске помоћнике (приправнике, приставе и секретаре), то за судске чиновнике и надаље важи чл. 31. зак. чл. VIII:1871.

(Апелациони Суд у Н. Саду као дисц суд,
Дисц. 14/1929.

34.

Из те околности, што је оптужени упишне ствари купио до душе од непознатих цигана али на пијаци, суд је извео тај правни закључак, да оптужени није знао, да су дошичне ствари путем злочина крађе дошле до продавчевих руку.

(Касациони Суд, Одељење Б., у Н. Саду,
бр. К. 1035/1928.)

Касациони Суд одбија ништавну жалбу

Разлози: Против пресуде Апелационог као другог степеног суда уложио је, преузев оптужбу, ништавну жалбу заступник супсидиарног приватног тужиоца и то, без поближе назнаке, на основу чл. 385., т. 1. а. К. П.

Како је оптужба подигнута и одржана због злочина по §. 370. К. П., то се има да смагтра, да је речена жалба уложена за то, што у установљеном фактичном учину нису установљена обележја злочина по §. 380 К. З.

Ова је пак жалба неоснована, а неоснована је за то, што по стању ствари, које је установљено од стране нижих судова а које је, према §. 33. Н. К. П., меродавно за овај суд, нема никаква податка, да би оптуженик знао, да су дотичне ствари дошле до продаваочевих руку путем злочина крађе. По том стању наиме излази једино то, да је оптуженик дотичне ствари купио на пијаци у П. од непознатих цигана, који су те ствари по тој пијаци носили и нудили на продају. Из такове пак чињенице, а без икакве друге околности на штету оптуженикову, не може се никако извести закључак, да је оптуженик знао, да су ствари крадене и да их је он прибавио своје имовинске користи ради, те да би том таково оптужениково дело исцрпило сва потребита обележја злочина по §. 370. К. З.

С обзиром на то није се остварила ништавност из §. 385. т. 1. а. К. П., кад у установљеном стању ствари није утврђен злочин по §. 370. К. З., пак је за то речена жалба и неоснована.

За то је, овај суд ту жалбу као такову и одбио у смислу §. 36. Н. К. П.

Такса за жалбу је плаћена.

*

Мислимо, да би у мотивацији безусловно требало навести ствари о којима је реч у овом спору, јер то је битна околност без које је мотивација мањкава.

35.

1. По шрговцу једноставно пошписана изјава, по §-у 313. Трг. Закона, довољна је за

установљење обавезе, коју је та странка примила. — II. И ако је уговорено споровозно оширављање робе, продавац не одговара за изгубљену робу зато, што је робу предао брзовозно, јер се то не може сматрати променом на шпешу куца, пошто је опште познато, да су брзовозне пошиљке брже и као шакове вероватно и сугурније, према томе продавац је са своје стране учинио више, него што се у смислу §-а 343. Трг. Закона изискује од брижљивог и уредног шрговца.

Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
бр. Г. 304/1927.

36.

Кад је по диспозитивном делу пресуде опшужени ослобођен од опшужбе на основу шач. 4. §. 326. Ка. а у разлозима се каже да је призив закашњен, онда предлежи коншрадикција између диспозитивног дела и образложења пресуде, па је шиме почињена нишшавност из шач. 10. §. 384. §-а Ка.

(Касациони Суд Одељење Б. у Н. Саду
бр. К. 522/1927).

37.

Осуђенику, који побегне са робије и у бегштву изврши какво кривично дело, за које му се поново суди, има се узети у обзир неиздржана казна од раније осуде, па нову казну одмериши шако, да не пређе 20 (двадесет) год.

робије, — изузимајући случај из §-а 100. Каз. Зак. где та казна може прећи ову меру.

(Из Опште Седнице Касац. Суда у Београду од 17. окт. 1928. г. бр. 11097.)

38.

Лицу, које је осуђено на смрт, па му се смртна казна указом замени робијом, казна се робије има рачунаши од дана којим му је казна смрти ублажена казном робије.

(Из Опште Седнице Касац. Суда у Београду од 18. окт. 1928. бр. 11096.)

39.

Осуђивање оптуженога на то, да се судска пресуда о трошку осуђенога објави у листу (чл. 63. Зак. о штампи), као и на снашање трошкова, само је последица главне казне; оне се не могу изрећи без изрицања главне казне.

(Апелациони Суд у Новом Саду. бр. К. I. 1463/1928.)

*

У датом случају туженик је у својој тужби само то тражио, да се писац памфлета осуди на то, да донесену пресуду оштампа у листу о свом трошку, и да сноси све проузроковане трошкове; а није тражио и то, да се писац осуди због клевете или увреде части.

40.

1. Дилаторни узрок из тач. 2. §-а 180 Гпп. има се узети у обзир из службене дужности, није дакле пошребно да странка подигне приговор. — II. Нема таквог прописа по коме би у случају шражења одишете против Држ. Же-

љезница пошребно било да грађанској парници прешходи рекламациони поступак. Овакав приговор је мериторни приговор, а не дилаторни.

(Касациони Суд Б. Одељење, у Н. Саду
бр. Г. 7/1928)

Касациони Суд, Б. Одељење даје места ревизионој молби тужитеља, пресуду привног суда преиначује и дилаторни приговор туженика (Држ. Железница) одбија.

Трошкове ревизионог поступка установљава за тужитеља у своти од 400 дина, а за тужене у своти 150 — динара.

Разлози: Против пресуде привног суда, којом је привни суд услед дилаторног приговора туженога обуставио парницу, уложио је ревизиону молбу тужилац.

Жали се да је привни суд повредом правних правила обуставио парницу са разлога да постоји разлог који спречава парницу из 2. т. 180, §-а г. п. п-а, 1) јер тужени нису ни уложили дилаторни приговор из тачке 2. §-а 180. већ су молили само да се тужба као преурањена одбије, пошто рекламациони поступак још није довршен и 2) јер околност, да је услед изгубљене робе код жељезнице покренут рекламациони поступак, не спречава странку, да покрене парницу, будући да нема таковог законског наређења према којем би парници имао претходити какав други поступак и то пред властима јер то не прописује т. 3. §. 98 жељ. саобр. уредбе и јер се држ. жељезница код спровођења рекламационога поступка не може сматрати да је власт.

Прва жалба ревизионе молбе није основана, јер се постојање дилаторног узрока из 2. т. 180. §-а г. п. п-а има из службене дужности узети у обзир и зато није потребно да странка подигне приговор основан изрично на споменуту тачку 180. §-а гр. п. п. Али основан је други део ревизионе молбе. Дилаторни приговор у смислу 2. т. 180. §-а г. п. п-а, наиме, постоји онда, ако грађан-

ској парници по закону мора претходити други неки поступак и то пред власти.

Жељезничка саобраћајна Уредба, па ни други који закон не садржавају у себи одредбе према којима би парници морао претходити какав поступак пред власти, јер је рекламација само један начин тражења отштете мирним путем, а није поступак пред власти, јер је циљ рекламације не исхођење неке одлуке власти, него само сазнање тога дали се роба може пронаћи и дали је жељезница вољна накнадити штету и у којој висини и под којим условима. А не може се рекламациони поступак сматрати у смислу 2. т. 180. §-а поступком пред власти, јер се тај поступак води, пред оним надлештвом које би требало дати отштету, те се жељезница у овим питањима не може сматрати као власт, која би имала претходно да реши спор између тужиоца и оног лица од којег се тражи отштета.

Приговор који се оснива на рекламационом поступку, дакле није дилаторни, већ мериторни (наиме да је тужба преурањена, те да и трошкови парнице терете тужитеља), па је стога позивни суд погрешно обуставио парницу на основу већ цитиране тачке 180. §-а г. п. п.-а.

Како овај Касациони Суд није нашао да постоји какав други узрок за спречавање парнице, који би се имао из службене дужности узети у обзир, то је ревиизионој молби тужитеља ваљало места дати, пресуду позивног суда преиначити и дилаторни приговор туженика одбити.

Расположење у погледу трошкова оснива се на §§. 424, 508. т. з. и 543. г. п. п.

*

Под појмом поступак друге власти, има се разумети само такав поступак, који се има пред власти обавити услед наређења кога закона, и чији је резултат неопходно потребан за то, да би се тражбина у опште могла остварити пред редовним судом; надаље претходни поступак треба да реши меритум спора или бар правну основу меритума парнице, зато не спадају овамо случаји, у којима је за покретање парнице потребно да се набави пред-

Председник Апелационог Суда у Н. Саду

Број Предс. I. Б. 36-1928.

Дошло ми је до знања, да се службене тајне не одржавају строго према прописима и ако сам у том правцу већ био издао раније расписом од 8. јуна 1928. број Предс. I. Б. 36-1928. којим сам истакао важност и потребу одржавања службене тајне.

Ови опетовани случајеви — дошли — да су се могли догодити једино на тај начин, што неке старешине не познају прописе у погледу руковања са поверљивим списима.

Позивам поново сву г. г. Председнике Окружних Судова, да строго држе у тајности сва моја расположења која су издата као поверљива, или која су таковог карактера да није жељно да се износе на јавност. На сваком коверту који садржава поверљив акт треба — у колико то досад није рађено — да стоји ознака „поверљиво“ те пошиљке може отворати једино Старешина надлештва и то лично.

Надаље таква поверљива акта дужан је Старешина надлештва сам завађати у свој нарочити поверљиви протокол, сам својеручно решавати — не издавајући иста у препис — и сам спремити за отправак.

Коначно морам нагласити, да ћу у будуће лично водити надзора о томе, да се моје горње наређење строго извршава и у сваком случају, када будем дознао да је који поверљив акт доспео у јавност, сматраћу повредом службене тајне а против одговорног лица — поступићу пуном строгошћу.

Нови Сад, 27. новембра 1928. године.

Dr. Никола Игњашовић
председ. Апелационог Суда
у Новом Саду

Председник Апелационог Суда у Н. Саду

Број Предс. I. Б. 37-1928.

У више сам махова запазио, да се неке судије подручних судова не придржавају мојих издатих расписа, услед чега је дисциплински суд морао против дотичних судија поступити и изрицати дисциплинске казне, а правна је последица ових, та, да се дотични судија за неко време, које је законом одређено, заустави у напредовању

То не придржавање издатих расписа, у првом реду хоћу да припишем томе, што се примерци мојих расписа не уручују увек и посебно сваком судији, не оставља се појединим судијама по један примерак тих расписа, како би га они могли пажљиво прочитати, сачувати и у случају потребе поново прегледати, већ се само један примерак шаље свима судијама на видимирање.

Поводом тога наређујем, да се у будуће свакоме судији месечно достави по један примерак мојих расписа — и то и оних које сам већ ганије издао — а господу судије упућујем, да добивене расписе хронолошким редом сложене у један омот списка, сачувају, како би их могли стално проучавати и прегледати кад год им они устребају.

Господи Председницима Окружних Судова пак остављам у дужност, да се приликом прегледа судова увере, да ли је поступљено у смислу овог расписа, и да своја овопредметна опажња унесу у записник састављен о прегледу среских судова.

О учињеном има ми се поднети извештај у року од 8 дана.

Нови Сад, 3. јуна 1928 године.

Dr. Никола Игњатовић
председник.

Мр. Д. Сп/284